

Development of Training Courses to Enhance Learning Management, Competencies, and English for Communication through a Coaching and Mentoring Process for Lower Secondary English Teachers

Thiraporn Doemthamrum¹, Nattachai Jantachum² and Tipaporn Sujaree³

Department of Curriculum Research and Development, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

E-mail: 669210550101@rmu.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-3114-7949>

²E-mail: nattachai@rmu.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4413-1806>

³E-mail: Tipaporn.s012501@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0411-5174>

Received 26/09/2025

Revised 11/12/2025

Accepted 05/01/2026

Abstract

Background and Aims: This research aimed to: 1) study the fundamental needs and necessity for developing a training curriculum to enhance competency in managing communicative English language learning using Coaching and Mentoring (C&M) processes for lower secondary school teachers; 2) develop the said C&M training curriculum; 3) implement the curriculum; and 4) evaluate the curriculum.

Methodology: The sample consisted of four groups: 1) seven experts, 2) nine lower secondary school English teachers (for in-depth interviews), 3) thirty lower secondary school English teachers (for the trial implementation of the curriculum), and 4) thirty English teachers (for curriculum evaluation). Research instruments included interview forms, questionnaires, tests, and various assessment forms. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and t-test statistics.

Results: 1) The essential competencies for teachers comprised five areas: analyzing learners' communicative abilities, designing communicative learning plans, using technology, managing student-centered classrooms, and assessing communicative performance. 2) The developed C&M curriculum consisted of six key components: principles, objectives, content, learning activities, instructional media/resources, and evaluation. 3) The implementation results showed that the trainees made significant improvements in their knowledge, skills, and attitudes regarding managing communicative English language learning, particularly in teaching confidence and technology use. Post-training competency assessment scores were at the highest level. 4) The curriculum evaluation indicated that it was appropriate, effective, and practically applicable for teacher development.

Conclusion: The developed C&M curriculum is effective and satisfactory, yielding positive impacts on teacher competency development. Research limitations include the sample size being limited to one educational service area and a short follow-up period. A policy

recommendation is to expand this curriculum by integrating it into the school's professional development system for in-service teachers, and to study its long-term effects on student achievement in subsequent phases.

Keywords: Training Course; English Language Communication Management Competency; Coaching and Mentoring

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยกระบวนการโค้ชชิ่งและเมนเทอร์ริง สำหรับครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ธีราพร เดิมทำรัมย์¹, ณัฐฐชัย จันทชุม² และทิพาพร สุจารี³

สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยกระบวนการโค้ชชิ่งและเมนเทอร์ริง (C&M) สำหรับครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 2) พัฒนาหลักสูตร C&M ดังกล่าว 3) นำหลักสูตรไปใช้ และ 4) ประเมินผลหลักสูตร

ระเบียบวิธีการวิจัย: กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 4 กลุ่ม คือ 1) ผู้เชี่ยวชาญ 7 คน 2) ครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 9 คน (สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก) 3) ครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับเดียวกัน 30 คน (สำหรับการทดลองใช้หลักสูตร) และ 4) ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ 30 คน (สำหรับการประเมินผลหลักสูตร) เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบทดสอบ และแบบประเมินต่าง ๆ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t-test)

ผลการวิจัย: 1) สมรรถนะจำเป็นสำหรับครู ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ การวิเคราะห์ความสามารถผู้เรียน การออกแบบแผนการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี การจัดการชั้นเรียน และการวัดประเมินผล 2) หลักสูตร C&M ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และการวัดประเมินผล 3) ผลการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีพัฒนาการด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะด้านความมั่นใจในการสอนและการใช้เทคโนโลยี ผลการประเมินสมรรถนะหลังฝึกอบรมอยู่ในระดับสูง 4) ผลการประเมินหลักสูตรพบว่า มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้พัฒนาครูได้จริง

สรุปและขอเสนอแนะ: หลักสูตร C&M ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ ส่งผลเชิงบวกต่อการพัฒนาสมรรถนะครู ข้อจำกัดของการวิจัย ได้แก่ ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่จำกัดเฉพาะเขตพื้นที่หนึ่ง และระยะเวลาติดตามผลที่สั้น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายคือ ควรขยายผลหลักสูตรนี้โดยผนวกเข้ากับระบบการพัฒนาครูประจำการของสถานศึกษา และศึกษาผลกระทบระยะยาวต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในขั้นต่อไป

คำสำคัญ: หลักสูตรฝึกอบรม; สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร; โค้ชชิ่งและเมนเทอร์ริง

บทนำ

โลกและสังคมในศตวรรษที่ 21 ถือว่าประชากรเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการแข่งขันเป็นผู้ขับเคลื่อนความเจริญก้าวหน้าของประเทศ ผ่านการใช้เทคโนโลยีใหม่ในปัจจุบัน เพื่อจัดการให้เกิดมูลค่าสูงสุด ดังนั้นการพัฒนาทางการศึกษาจึงสำคัญอย่างยิ่งในการเตรียมความพร้อมเพื่อรับสถานการณ์ดังกล่าว รวมถึงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้คนไทยจะต้องปรับเปลี่ยนตนเองใน 4 มิติ คือ 1) เป็นคนไทยที่มีความรู้ ทักษะ และความสามารถที่สอดคล้องกับโลกศตวรรษที่ 21 2) เป็นคนไทยที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม 3) เป็นคนไทยที่มีอัตลักษณ์ของความเป็นไทย ที่สามารถยืนอย่างมีศักดิ์ศรีในเวที

สากล และ 4) เป็นคนไทยที่มีความสามารถในการใช้ดิจิทัล เพื่อสอดคล้องกับการเข้าสู่ยุคดิจิทัล ทั้งนี้ทักษะสำคัญเพื่อการดำรงชีพในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1) ทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรม อันประกอบด้วย การคิดสร้างสรรค์ การแก้ไขปัญหา และการสื่อสารร่วมงานกับผู้อื่น 2) ทักษะชีวิตและการทำงาน อันประกอบด้วย การปรับตัว ทักษะสังคม และการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมและ 3) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี ส่วนคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1) คุณลักษณะด้านการทำงาน มีการปรับตัวและมีความเป็นผู้นำ 2) คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ มีการชี้นำตนเอง การตรวจสอบ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 3) คุณลักษณะด้านศีลธรรม การเคารพผู้อื่น ความซื่อสัตย์ และสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย พลเมืองโลก ส่วนด้านทักษะการรู้สาระเนื้อหา ประกอบด้วยสาระวิชาหลัก ได้แก่ การอ่าน การเขียน การคำนวณ และความรู้เชิงบูรณาการ รวมถึงเรื่องราวเกี่ยวกับ โลก การเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจการค้า การเป็นผู้ประกอบการ สิทธิพลเมือง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม (ชยาพล ชมชัยยาและคณะ, 2565)

ในสังคมโลกปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้การประกอบอาชีพการสร้างความรู้เข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลกและตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลกนำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้นเรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาต่างประเทศ และใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้ รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่างๆ ได้ง่ายและกว้างขึ้น และมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตภาษาต่างประเทศที่เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ซึ่งกำหนดให้เรียนตลอดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานคือ ภาษาอังกฤษ ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น เช่น ภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน จีน ญี่ปุ่น อาหรับ บาลี และภาษากลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน หรือภาษาอื่นๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 220) การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยมีปัญหาหลายประการทั้งในด้านคุณภาพของครู ระบบการเรียนการสอน และทัศนคติของผู้เรียน รวมถึงข้อจำกัดในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตจริง ปัจจัยเหล่านี้ร่วมกันทำให้การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนไทยไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่ควร หนึ่งในปัญหาสำคัญคือครูผู้สอนภาษาอังกฤษจำนวนมากในประเทศไทยยังขาดทักษะภาษาอังกฤษที่ดีพอ ซึ่งมักเกิดจากการที่ครูเองไม่ได้รับการฝึกอบรมที่เหมาะสม หรือขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะภาษาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูบางคนไม่สามารถถ่ายทอดความรู้และทักษะที่ทันสมัยให้กับนักเรียนได้ (Kirkpatrick & Kirkpatrick (2016) อีกทั้งระบบการศึกษาภาษาอังกฤษในประเทศไทยมักเน้นการเรียนรู้ทฤษฎีและการท่องจำมากกว่าการใช้ภาษาจริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งทำให้นักเรียนขาดโอกาสในการฝึกฝนการพูด ฟัง และเขียนในสถานการณ์จริง การสอนเน้นไปที่ไวยากรณ์และการสอบมากกว่าการใช้ภาษาสื่อสาร ทัศนคติของนักเรียนที่มองว่าภาษาอังกฤษเป็นเรื่องยากและไม่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตประจำวัน ส่งผลต่อความตั้งใจในการเรียน นอกจากนี้ ผู้ปกครองบางคนอาจไม่ได้สนับสนุนให้ลูกฝึกใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันเท่าที่ควร ซึ่งทำให้นักเรียนไม่มีสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษา หลายโรงเรียนในประเทศไทยยังขาดสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย รวมถึงการขาดเทคโนโลยีในการสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การเรียนภาษาอังกฤษไม่ได้ผลอย่างที่ควร การใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีสามารถช่วยเพิ่มความสนใจและประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้มากขึ้น (Rattanaphumma, 2011)

จากเหตุผลดังกล่าวจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการยกระดับความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ของภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ให้สอดคล้องกับ

วิธีการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้จริง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ครบทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการ (2563) กำหนดให้ครูภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาต้องมีความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษตามกรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป (The Common European Framework of Reference for Languages -CEFR) ในระดับ B2 ขึ้นไป การพัฒนาครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ สามารถนำองค์ความรู้ด้านภาษาอังกฤษนี้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะสามารถช่วยยกระดับความสามารถด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษให้แก่ผู้เรียนได้ ดังนั้น ในการส่งเสริมให้ครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องพัฒนาให้ครูมีมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่ตรงตามกรอบมาตรฐานสากลและความต้องการจำเป็นของผู้เรียน สอดคล้องกับมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพครูตามวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรตามสายงานการสอนซึ่งพัฒนามาจากฐานคิดสมรรถนะ (Competency-based approach) ตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด แต่สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นยังขาดการพัฒนาสมรรถนะในส่วนที่จะช่วยให้ครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ สามารถจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษอย่างมีคุณภาพได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องค้นหาสมรรถนะที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์เพื่อนำใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาให้ครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

จากสภาพปัญหาและความจำเป็นดังกล่าวผู้วิจัยตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้แก่ครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยผู้วิจัยเชื่อว่า ถ้าครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแล้ว จะส่งผลให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดผลดังกล่าว การวิจัยในครั้งนี้จึงพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่เน้นการโค้ชเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งอยู่บนฐานคิดปรัชญาการศึกษาพัฒนิยม (Progressivism) ที่ให้ความสำคัญต่อการใช้ประสบการณ์เพื่อเป็นฐานให้เกิดการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Adult learning theory) เป็นตัวกำหนดแนวทางในการเรียนรู้ของครู คือ การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ควรถูกสร้างขึ้นจากความจำเป็นและความสนใจของผู้เรียน โดยผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้ด้วยตนเองจากสถานการณ์เฉพาะซึ่งเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน และสิ่งสำคัญ คือ ต้องมุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียนและความพึงพอใจในการเรียน ร่วมกับแนวคิดการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ (Competency-based training) เพราะเป็นกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างมีระบบให้ได้ตามมาตรฐานสมรรถนะของครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ที่กำหนด เพื่อส่งผลให้เกิดการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพจากความเชื่อที่ว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นผลจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ทำให้บุคคลปฏิบัติงานได้สำเร็จและบรรลุผลสัมฤทธิ์ นอกจากนี้ การออกแบบหลักสูตรฝึกอบรม ผู้วิจัยได้นำกระบวนการโค้ช (Coaching) โดยมีการโค้ชการสอน (Instructional coaching) เป็นหลักมาผสมผสานกับการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer coaching) เพื่อให้ครูผู้มี

ประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารร่วมกับผู้วิจัยซึ่งอยู่ในฐานะโค้ช ร่วมกันช่วยให้ครูผู้ช่วยเกิดแรงบันดาลใจ กระตุ้นให้ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ด้วยศักยภาพสูงสุด และร่วมมือกันวางแผนเพื่อพัฒนาวิชาชีพ อันจะส่งผลให้ครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ด้วยกระบวนการโค้ชชิ่งและเมนเทอร์ริง สำหรับครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ด้วยกระบวนการโค้ชชิ่งและเมนเทอร์ริง สำหรับครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
3. เพื่อพัฒนาสูตรหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ด้วยกระบวนการโค้ชชิ่งและเมนเทอร์ริง สำหรับครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไปใช้
4. เพื่อประเมินหลักสูตรฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ด้วยกระบวนการโค้ชชิ่งและเมนเทอร์ริง สำหรับครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การทบทวนวรรณกรรม

การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยกระบวนการโค้ชชิ่งและเมนเทอร์ริง

การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง มากกว่าการมุ่งเน้นความรู้ด้านไวยากรณ์หรือการท่องจำเพียงเพื่อการสอบ ระบบการศึกษาของไทยในอดีตมักเน้นการเรียนรู้เชิงทฤษฎี ส่งผลให้ผู้เรียนขาดทักษะการสื่อสารที่จำเป็นในชีวิตประจำวันและบริบทสากล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) แนวคิดการสอนภาษาในปัจจุบันจึงให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างมีความหมาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรและการสอนภาษาเชิงปฏิบัติ (Richards, 2017)

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนผ่านกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับบริบทจริง แนวคิด Communicative Competence เน้นว่าการใช้ภาษาที่มีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงความเหมาะสมด้านสังคมและวัฒนธรรมควบคู่กับความถูกต้องทางภาษา (Hymes, 1972) ในบริบทของประเทศไทย การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการสื่อสารเชิงโต้ตอบ เช่น การอภิปราย บทบาทสมมติ หรือการทำงานกลุ่ม ช่วยลดความกลัวการใช้ภาษาและเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

กระบวนการโค้ชชิ่ง (Coaching) เป็นแนวทางที่ช่วยเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนผ่านการตั้งเป้าหมาย การสะท้อนคิด และการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างต่อเนื่อง โค้ชชิ่งช่วยให้ผู้เรียนตระหนักรู้ถึงจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาในการใช้ภาษา และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ (Knight, 2006) นอกจากนี้ การโค้ชชิ่งยังสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่และการเรียนรู้เชิงพัฒนา ซึ่งช่วยให้การเรียนรู้ภาษาเกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน (Kise, 2006)

เมนเทอร์ (Mentoring) เป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเฉพาะในด้านการสนับสนุนทางอารมณ์ แรงจูงใจ และการสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างครูกับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง เมนเทอร์ช่วยให้ผู้เรียนได้รับคำแนะนำจากผู้มีประสบการณ์ และสามารถพัฒนาทักษะภาษาในบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Eby, 1997; de Janasz & Sullivan, 2004) งานวิจัยในประเทศไทยยังชี้ว่า การเรียนรู้ที่มีการดูแลและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดช่วยเพิ่มความกล้าในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (ชมชัยยา และคณะ, 2565)

การบูรณาการกระบวนการโค้ชชิ่งและเมนเทอร์เข้ากับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นและเกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง แนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ชี้ให้เห็นว่าการเรียนรู้ที่มีการแลกเปลี่ยน สนับสนุน และสะท้อนคิดร่วมกัน จะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพอย่างยั่งยืน (Senge, 1990) ดังนั้น การนำโค้ชชิ่งและเมนเทอร์มาใช้ในการสอนภาษาอังกฤษจึงเป็นแนวทางที่เหมาะสมต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะการสื่อสารที่สอดคล้องกับบริบทโลกปัจจุบัน (Rattanaphumma, 2011; Richards, 2017)

ระเบียบวิธีวิจัย

ตารางที่ 1 กรอบการดำเนินงานวิจัยและการเก็บข้อมูล

ระยะที่	กลุ่มตัวอย่าง	แหล่งข้อมูล/ เครื่องมือวิจัย	ขั้นตอน/เนื้อหาสำคัญ	ตัวแปรที่ ศึกษา	ระยะเวลา
1. การศึกษา ข้อมูล พื้นฐาน	1. เอกสาร และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง	1. การศึกษา เอกสาร	- วิเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี	- ความ ต้องการและ	ต.ค. 2567
	2. ครูและ ผู้เชี่ยวชาญ (กลุ่มสนทนา/ สัมภาษณ์)	2. แบบบันทึกการ สนทนากลุ่ม (Focus Group)	- สำรวจสภาพปัญหา และความจำเป็น	- ความจำเป็น	
		3. แบบสัมภาษณ์กึ่ง โครงสร้าง	- ระบุมสมรรถนะ เป้าหมายของครู	- สมรรถนะ พื้นฐานที่ จำเป็น	
		4. แบบสำรวจความ ต้องการ			
2. การ พัฒนา หลักสูตร	ผู้เชี่ยวชาญ ด้านต่างๆ จำนวน 7 ท่าน	1. ร่างหลักสูตรและ คู่มือ	- พัฒนาโครงร่าง หลักสูตร 6	- ความ เหมาะสมของ	พ.ย. 2567
		2. แบบประเมิน ความสอดคล้อง (IOC)	องค์ประกอบ	หลักสูตร	
		3. แบบประเมิน ความเหมาะสม	- ตรวจสอบคุณภาพ เนื้อหา (CVI)	- ดัชนีความ สอดคล้องของ เนื้อหา (IOC)	
		4. การสัมมนาอิง	- ปรับปรุงตาม คำแนะนำผู้เชี่ยวชาญ		

ระยะที่	กลุ่มตัวอย่าง	แหล่งข้อมูล/ เครื่องมือวิจัย	ขั้นตอน/เนื้อหาสำคัญ	ตัวแปรที่ ศึกษา	ระยะเวลา
ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)					
3. การนำ หลักสูตรไป ใช้	ครู ภาษาอังกฤษ ระดับ ม.ต้น จำนวน 30 คน (สมัครใจ)	1. หลักสูตรและ คู่มือฝึกอบรม 2. แบบทดสอบ ความรู้ (ก่อน-หลัง) 3. แบบประเมิน ทักษะปฏิบัติ (BARS) 4. แบบวัดเจตคติ 5. แบบสังเกตการ สอน	- ดำเนินการฝึกอบรม ด้วยกระบวนการ C&M - ประเมินผลการเรียนรู้ 3 ด้าน (ความรู้ ทักษะ เจตคติ) - ติดตามการนำไปใช้ใน ชั้นเรียน	ตัวแปร ต้น: หลักสูตร C&M ตัวแปรตาม: 1. สมรรถนะ ครู (ความรู้, ทักษะ, เจต คติ) 2. ความพึง พอใจ	ธ.ค. 2567
4. การ ประเมิน หลักสูตร	1. ครูผู้เข้ารับ การฝึกอบรม 30 คน 2. ผู้เชี่ยวชาญ 7 คน	1. แบบประเมิน ความพึงพอใจ 2. แบบประเมินผล กระทบ 3. แบบประเมินตาม รูปแบบ CIPP Model 4. การสนทนา สะท้อนคิด	- ประเมินบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) - วิเคราะห์เพื่อตัดสินใจ เกี่ยวกับการปรับปรุง และขยายผลหลักสูตร	- ประสิทธิภาพ ของหลักสูตร - ความเป็นไป ได้ในการขยาย ผล - ข้อเสนอแนะ การปรับปรุง	ม.ค. - มี.ค. 2568

คุณภาพของเครื่องมือวิจัย: ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) : ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ ใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยยอมรับค่า ≥ 0.5 และคำนวณดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (CVI) สำหรับแบบสอบถามแบบทดสอบ และแบบประเมิน

ความเชื่อมั่น (Reliability) : ทดสอบเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) กับกลุ่มตัวอย่างนอกขอบเขตวิจัย จำนวน 30 คน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) โดยกำหนดเกณฑ์ยอมรับ ≥ 0.80

ความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมิน: สำหรับแบบประเมินทักษะปฏิบัติ (BARS) และแบบสังเกตการสอน จะใช้ผู้ประเมิน 2 คน ที่ผ่านการฝึกมาแล้ว คำนวณค่าความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน (Inter-rater Reliability) ด้วยค่า Intraclass Correlation Coefficient (ICC) หรือ Cohen's Kappa (K) โดยกำหนดเกณฑ์ ≥ 0.70

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อหลักสูตรฝึกอบรม

ผลการศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยกระบวนการโค้ชชิ่งและเมนเทอร์ริง สำหรับครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยกระบวนการโค้ชชิ่งและเมนเทอร์ริง สำหรับครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนาสมรรถนะเฉพาะ (Specific Competency) ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของครูภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยกระบวนการโค้ชชิ่งและเมนเทอร์ริง สำหรับครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ขั้นที่ 2 โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ขั้นที่ 3 การสัมภาษณ์ (Interview) ขั้นที่ 4 สำนวจสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยกระบวนการโค้ชชิ่งและเมนเทอร์ริง สำหรับครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ครูต้นแบบเกี่ยวกับ การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยกระบวนการโค้ชชิ่งและเมนเทอร์ริง สำหรับครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 2 คนการตรวจสอบยืนยันเครื่องมือวัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยกระบวนการโค้ชชิ่งและเมนเทอร์ริง สำหรับครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยกระบวนการโค้ชชิ่งและเมนเทอร์ริง สำหรับครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 5 สมรรถนะย่อย ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านการวิเคราะห์การสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้เรียน 2) สมรรถนะด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 3) สมรรถนะด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 4) สมรรถนะด้านการจัดการชั้นเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และ 5) สมรรถนะด้านการวัดและการประเมินผลการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้เรียน และเครื่องมือวัดสมรรถนะเป็นแบบประเมินสมรรถนะ 5 ระดับ โดยใช้พฤติกรรมกำหนดระดับ (Behaviorally anchored rating scale: BARS) จากระดับ 1 ถึงระดับ 5

ระยะที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรม

1) ด้านกิจกรรม พบว่า เพื่อนครูและครูภาษาอังกฤษมีความคิดเห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประโยชน์ต่อการพัฒนาสมรรถนะครู โดยกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้ครูผู้ช่วยมีความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะ เกี่ยวกับการวิเคราะห์การสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้เรียน การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การจัดการชั้นเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการวัดและการประเมินผลการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้เรียน และสร้างความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น เนื่องจากมีโค้ชและเพื่อนครูผู้มีส่วนประสมการณคอยเป็นเพื่อนคู่คิด คำแนะนำตลอดจนช่วยให้ครูนำองค์ความรู้ ความสามารถ และนำจุดแข็งของตนเองออกมาจัดการการเรียนรู้ในแต่ละด้าน อีกทั้งยังได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และวิธีการใหม่ ๆ กับครูด้วยกันเอง และในส่วนของกระบวนการโค้ชชิ่งและเมนเทอร์ริง (Coaching & Mentoring) ที่ดำเนินในลักษณะเป็นวงจรที่แบ่งจรมีขั้นตอนการพัฒนา 2 ขั้นตอน สลับกัน คือ ขั้นตอนที่ 1 การโค้ชการเรียนการสอน (Instructional coaching) โดยผู้โค้ชการเรียนการสอน (Instructional coach) และขั้นตอนที่ 2 การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer coaching) โดยเพื่อนครู (Peer Mentor) ใน 1 วงจร ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้าง

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ด้วยกระบวนการโค้ชชิ่งและเมนเทอร์ริง (Coaching & Mentoring) สำหรับครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยกระบวนการ 3P&E ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อม (Preparing) ขั้นที่ 2 การวางแผนการทำงานร่วมกัน (Planning) ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการ (Performing) และขั้นที่ 4 การประเมินผลและติดตาม (Evaluating) มีความเหมาะสมและช่วยพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในแต่ละด้านได้จริง เป็นการช่วยให้ครูได้ค้นหาจุดแข็งของตนเอง มาประกอบกับการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในแต่ละด้านจากโค้ชการเรียนการสอน แล้วนำไปค้นหาวิธีการที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนของตนเองจากกระบวนการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และมีการติดตามการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในการปฏิบัติการในโรงเรียนอย่างใกล้ชิด

2) ด้านเวลา พบว่า เวลาที่ใช้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการจัดกิจกรรมในช่วงชั่วโมงชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community - PLC)

3) ด้านเนื้อหา พบว่า เพื่อนครูและครูภาษาอังกฤษมีความคิดเห็นว่าเนื้อหาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้มีความต่อเนื่องและสอดคล้องกัน มีการวางโครงสร้างของเนื้อหาในแต่ละแผนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน จากระดับพื้นฐานไปสู่ระดับที่เข้มข้นขึ้นอย่างเหมาะสม

4) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะอื่น ๆ พบว่า สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการฝึกอบรมมีความผ่อนคลาย เนื่องจากครูมีความสนิทสนมคุ้นเคยกันและได้ปฏิบัติงานในร่วมกัน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนของตนเอง

ระยะที่ 3 ผลการนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้

ตารางที่ 2 ผลการนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้

สมรรถนะที่ 1 ด้านการวิเคราะห์การสื่อสารภาษาอังกฤษ

ผลการประเมิน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
ก่อนฝึกอบรม	9	2.44	0.53	2.00	3.00
หลังฝึกอบรม	9	3.78	0.83	3.00	5.00

สมรรถนะที่ 2 ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ผลการประเมิน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
ก่อนฝึกอบรม	9	2.33	0.50	2.00	3.00
หลังฝึกอบรม	9	4.00	0.71	3.00	5.00

สมรรถนะที่ 3 ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ผลการประเมิน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
ก่อนฝึกอบรม	9	2.56	0.53	2.00	3.00

ผลการประเมิน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
หลังฝึกอบรม	9	4.22	0.83	3.00	5.00

สมรรถนะที่ 4 ด้านการจัดการชั้นเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ผลการประเมิน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
ก่อนฝึกอบรม	9	3.11	0.60	3.00	4.00
หลังฝึกอบรม	9	4.33	0.71	3.00	5.00

สมรรถนะที่ 5 ด้านการวัดและการประเมินผลการสื่อสาร

ผลการประเมิน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
ก่อนฝึกอบรม	9	3.22	0.44	3.00	4.00
หลังฝึกอบรม	9	4.56	0.53	4.00	5.00

ระยะที่ 4 ผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรม

ผลการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยกระบวนการโค้ชชิ่งและเมนเทอริง สำหรับครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า 1. การประเมินเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลการประเมินก่อนและหลังเข้ารับการฝึกอบรมด้วยแบบประเมินสมรรถนะ 5 ระดับ โดยวิธีการตรวจสอบสามเส้าด้านผู้เก็บข้อมูล (Investigator triangulation) ได้แก่ โดยการโค้ชชิ่งและเมนเทอริงการจัดการเรียนรู้ ประเมินครูเพื่อนครู (Peer mentor) ประเมินครู และ ครูประเมินตนเอง 1) การประเมินด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาจากผลการบันทึกพฤติกรรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูด้วยวิธีการสังเกตของการโค้ชชิ่งและเมนเทอริงการจัดการเรียนรู้ และเพื่อนครู (Peer mentor) 2) การประเมินด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาจากผลการบันทึกการเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในระหว่างและหลังเข้ารับการฝึกอบรมในแต่ละสมรรถนะ หลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตร โดยสามารถวัดข้อมูลเชิงปริมาณได้จากแบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยกระบวนการโค้ชชิ่งและเมนเทอริง สำหรับครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสะท้อนผลหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยกระบวนการโค้ชชิ่งและเมนเทอริง สำหรับครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้วยแบบบันทึกพฤติกรรมและจากแบบบันทึกการเรียนรู้ของครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ครูที่เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนมีผลการประเมินสมรรถนะหลังรับการฝึกอบรมมากกว่าก่อนรับการฝึกอบรมในทุกด้าน และมีผลการบันทึกพฤติกรรมและบันทึกการเรียนรู้ที่มีร่องรอยการบันทึกที่แสดงให้เห็นถึงการมีสมรรถนะที่เพิ่มขึ้นในทุกด้าน ดังการอธิบายให้เห็นถึงการนำองค์ความรู้พื้นฐานมาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและตรงตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด 2. ผลการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยกระบวนการโค้ชชิ่งและเมนเทอริงสำหรับครู

ภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 3.ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การประเมินหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยกระบวนการโค้ชชิ่งและเมนเทอร์িং สำหรับครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยประเมินตามแนวคิดการประเมินผลตามตัวแบบ CIPP Model ของ แดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam. 1971) ผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นโดยใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรตามแบบ CIPP Model มี 4 ด้าน คือ 1) การประเมินบริบท 2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น 3) การประเมินกระบวนการ 4) การประเมินผลผลิต

อภิปรายผล

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับครูมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่ควรมุ่งเน้นเพียงการเพิ่มองค์ความรู้เท่านั้น แต่ควรมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะภาคปฏิบัติ การปรับเปลี่ยนทัศนคติ และการส่งเสริมให้ครูมีโอกาสในการเรียนรู้ร่วมกันผ่านกระบวนการโค้ชชิ่งและเมนเทอร์িং ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าแนวทางดังกล่าวสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงในเชิงพฤติกรรมการสอน และส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในระยะยาว จึงควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาต่อเนื่องในระดับนโยบาย สมรรถนะด้านการวิเคราะห์การสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้เรียนเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่สะท้อนถึงความเข้าใจและความสามารถในการใช้ภาษาอย่างมีวิจารณญาณ การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ในสถานการณ์จริง พร้อมกับการออกแบบกิจกรรมที่กระตุ้นการคิดวิเคราะห์และการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล จะช่วยพัฒนาทักษะนี้ได้อย่างยั่งยืน อันจะนำไปสู่การใช้ภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพในชีวิตจริง สมรรถนะด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาการสอนภาษาอังกฤษในยุคใหม่ การฝึกอบรมที่ส่งเสริมให้ครูมีความเข้าใจในการวางแผนอย่างเป็นระบบ เน้นทักษะการสื่อสารและผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รวมถึงการได้รับข้อเสนอแนะจากโค้ชหรือเมนเทอร์อย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบท และนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

สมรรถนะด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของครูในยุคดิจิทัล การอบรมที่ส่งเสริมให้ครูสามารถบูรณาการเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผู้เรียนและวัตถุประสงค์ของบทเรียน จะช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และสร้างผู้เรียนที่มีทักษะภาษาอังกฤษที่พร้อมใช้งานในโลกแห่งการสื่อสารจริง สมรรถนะด้านการจัดการชั้นเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือการผสมผสานความเข้าใจด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ การวางแผนการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น และทักษะด้านภาวะผู้นำในชั้นเรียน ครูที่มีสมรรถนะด้านนี้สามารถสร้างชั้นเรียนที่ส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษอย่างแท้จริง สร้างแรงจูงใจ และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งและยั่งยืน ซึ่งผลจากการฝึกอบรมที่ใช้กระบวนการโค้ชชิ่งและเมนเทอร์িংในครั้งนี้ ได้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของครูไทยในการพัฒนาไปสู่ครูมืออาชีพที่สามารถตอบสนองต่อบริบทการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสมรรถนะด้านการวัดและการประเมินผลการสื่อสารภาษาอังกฤษ เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ครูสามารถพัฒนาผู้เรียนอย่างตรงเป้าหมาย การอบรมที่เน้นการลงมือปฏิบัติ การสะท้อนผล และการได้รับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญจะช่วยให้ครูสามารถออกแบบและใช้การประเมินที่ตอบสนองต่อสมรรถนะจริงของผู้เรียน สอดคล้องกับการเรียนรู้ในโลกยุคใหม่ที่ต้องการผู้เรียนที่ “ใช้ภาษาได้” มากกว่า “รู้ภาษาเพียงอย่างเดียว”

ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

จุดเด่นของหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น โดยในการฝึกอบรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ใช้ด้วยกระบวนการโค้ชชิ่งและเมนเทอริงก่อน (Bloom, 1956; Knight, 2006) โดยผู้วิจัยมีบทบาทเป็นโค้ชการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยกระตุ้นให้ครูเกิดความรู้ ความเข้าใจ เห็นถึงความสำคัญ และนำศักยภาพของตนเองมาใช้ในการปฏิบัติงานในภาพรวม (วัชรรา เล่าเรียนดี, 2544: 292; Keefe & Jenkins, 2002; Kise, 2006) แล้วต่อด้วยการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer coaching) (วัชรรา เล่าเรียนดี, 2544: 147; Showers & Joyce, 1996) โดยเพื่อนครู (Peer mentor) (Eby, 1997; Eby & Rhodes, 2007) ที่ผสมผสานบทบาทระหว่างเพื่อน (Peer coach) กับพี่เลี้ยง (Mentor) (Bland et al., 2009; De Janasz & Sullivan, 2004;) เพื่อให้ครูที่เคยผ่านประสบการณ์เฉพาะเป็นผู้ให้การปรึกษา แนะนำช่วยเหลือดูแล และเป็นเพื่อนคู่คิดแก่ครูผ่านการสะท้อนคิดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสะท้อนถึงการปฏิบัติในปัจจุบันและการแก้ปัญหาในสถานที่ทำงาน ด้วยความสัมพันธ์แบบเพื่อน กล่าวคือเพื่อนที่มีประสบการณ์มากกว่าทำหน้าที่เป็นแนวทางหรือที่ปรึกษาให้กับเพื่อนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า และช่วยพัฒนาให้เพื่อนครูให้มีความสามารถและมีศักยภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข ซึ่งช่วยเชื่อมโยงความรู้และร่วมวางแผนการนำมาใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนผ่านประสบการณ์ กรณีตัวอย่าง การกระตุ้นคิด การสะท้อนคิด การให้ข้อมูลย้อนกลับ รวมถึงการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ เพื่อให้ครูผู้ช่วยได้ค้นพบเรียนรู้ด้วยตนเอง และตระหนักถึงศักยภาพของตนเอง โดยกระบวนการโค้ชทั้ง 2 ขั้นตอนดังกล่าว มีกลไกในการขับเคลื่อนกระบวนการโค้ช 3 P&E ซึ่งได้มาจากการสังเคราะห์กระบวนการโค้ชที่ได้รับความนิยมในปัจจุบันจาก แม็คมานัส (2552) นลินี ธนสันติ (2554) วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2558) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อม (Preparing) เป็นขั้นที่สร้างความไว้วางใจให้ครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพร้อมเปิดใจยอมรับการเปลี่ยนแปลงค้นหาสถานการณ์ที่จำเป็นหรือที่ต้องการแก้ไข รวมถึงเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิม ขั้นที่ 2 การวางแผนการทำงาน (Planning) เป็นขั้นที่กระตุ้นให้ครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร่วมตั้งเป้าหมายและการวางแผนในการปฏิบัติงานของตนเอง ขั้นที่ 3 การปฏิบัติงาน (Performing) เป็นขั้นที่เปิดโอกาสให้ครูลงมือปฏิบัติตามที่ได้วางแผนไว้และได้ประเมินการทำงานของตนเอง รวมถึงให้การสะท้อนคิด ให้ข้อมูลย้อนกลับ และสร้างแรงจูงใจให้แก่ครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ขั้นที่ 4 การประเมินผลและติดตาม (Evaluating) เป็นขั้นการติดตามและประเมินความก้าวหน้าของครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รวมถึงให้ข้อมูลเพื่อช่วยให้เรียนรู้ต่อยอดในระหว่างกิจกรรมการโค้ชแต่ละครั้งในชั่วโมงชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community - PLC) (วิ จ าร ณ์ พ า นิ ช, 2555; Hord, 1997; Senge, 1990)

ผลการนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้

การออกแบบหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการจริงของครู โดยยึดแนวทางการวิจัยเชิงพัฒนาอย่างเป็นระบบ แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของหลักสูตรในการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอย่างรอบด้าน ทั้งด้านเนื้อหาวิธีการสื่อเทคโนโลยีและการประเมินผลซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Fullan (2001) และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ที่เน้นให้การพัฒนาครูเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันที่เน้นการปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง

ผลการประเมินประสิทธิผลหลักสูตรฝึกอบรม

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ภายหลังการฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ความรู้เชิงวิชาการด้านภาษาอังกฤษ ทักษะการสื่อสาร ความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และคุณลักษณะวิชาชีพครูที่เหมาะสม อันเป็นผลจากการดำเนินการตามแนวทางของหลักสูตรที่ออกแบบไว้โดยเน้นการฝึกปฏิบัติ การโค้ชชิ่ง และเมนเทอร์อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่องแสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาครูในศตวรรษที่ 21 และสามารถเป็นต้นแบบในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอื่น ๆ ได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) พัฒนาหลักสูตรอบรมครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยเน้นการเสริมสร้างสมรรถนะที่สำคัญ พร้อมออกแบบกิจกรรมฝึกอบรมที่มีทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติจริง
- 2) ประยุกต์ใช้กระบวนการโค้ชชิ่งและเมนเทอร์ในโรงเรียนโรงเรียนสามารถจัดให้มีครูพี่เลี้ยงหรือโค้ชภายในที่มีประสบการณ์เพื่อถ่ายทอดแนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพแก่เพื่อนครู โดยใช้รูปแบบการนิเทศ การสังเกตชั้นเรียน และการสะท้อนผลร่วมกัน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีอาชีพในองค์กร
- 3) ใช้เป็นแนวทางพัฒนานโยบายและแผนพัฒนาครูหน่วยงานทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัด ควรนำผลวิจัยนี้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายหรือโครงการพัฒนาครูที่เน้นการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงวิชาชีพอย่างแท้จริง โดยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ การสื่อสารภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริงและการประเมินสมรรถนะอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนหลังครูได้รับการพัฒนาสมรรถนะขยายการวิจัยไปศึกษาผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียนโดยตรง เช่น การพัฒนาทักษะการฟัง พูด หรือการสื่อสารภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริง หลังจากที่ได้รับ การอบรมและนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อประเมินผลกระทบเชิงลึกของการพัฒนาครูต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน
- 2) เปรียบเทียบประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาครูแบบต่าง ๆ ระหว่างการอบรมแบบโค้ชชิ่งและเมนเทอร์กับรูปแบบอื่น เช่น การอบรมเชิงบรรยาย การเรียนออนไลน์ หรือการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนวิชาชีพ (PLC) เพื่อหาวิธีการที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาครูภาษาอังกฤษในบริบทต่าง ๆ
- 3) นำกระบวนการพัฒนาแบบเดียวกันไปทดลองใช้กับครูระดับประถมศึกษา หรือครูกลุ่มสาระวิชาอื่นที่มีการสื่อสารเป็นองค์ประกอบหลัก เช่น ครูสังคมศึกษา หรือครูสุขศึกษา เพื่อดูความเหมาะสมและความสามารถในการปรับใช้ในบริบทที่หลากหลาย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฏฐชัย จันทชุม และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพาพร สุจारी ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คอยช่วยเหลือ

และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนวิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง และให้ความรู้ด้านวิชาการ จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการทำวิจัย ซึ่งทำให้สามารถดำเนินการทำวิจัยและเก็บข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์ให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนบัวเขตวิทยา และคณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อนครูทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและคอยให้กำลังใจช่วยเหลือทั้งอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *คู่มือแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่ระดับสากล*. Retrieved from www.englishinstitute.obec.go.th
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชยาพล ชมชัยยา, ศิริพร พิพัฒน์ศรีสวัสดิ์, และ ณัฐวุฒิ โอวาทนุพัฒน์. (2565). การพัฒนาการสื่อสารภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้ด้วยตนเอง. *วารสารปัญญาวิวัฒน์*, 14(1), 347–361.
- นลินี ธนสันติ (2554). รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารด้านการ สอนงานและมอบหมายงานของผู้บริหารสายสนับสนุนสู่องค์กรแห่ง การเรียนรู้ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, 14(2), 158–188.
- แม็คมานัส (2552). *เทคนิคการสอนงาน (จิตรลดา คำสิงห์, ผู้แปล)*. กรุงเทพฯ: เอ็กสเปอร์เน็ท.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2544). *เทคนิคและทักษะการนิเทศการสอน: โครงการส่งเสริมการผลิต*. เอกสารประกอบการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *การเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วิชัย วงษ์ใหญ่, & มารุต พัฒนาผล. (2558). *การโค้ชเพื่อการรู้คิด (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. รีสสินท วงการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *รายงานการศึกษา สมรรถนะหลักของคนไทยในศตวรรษที่ 21*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- Baker, W. (2015). *English as a lingua franca and intercultural communication. Englishes in Practice*, 2(1), 1–17.
- Bland, C., Taylor, A., & Shollen, S. (2009). *Faculty success through mentoring: A guide for mentors, mentees, and leaders*. Rowman & Littlefield.
- Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals (Handbook I: Cognitive domain)*. Longmans, Green.
- De Janasz, S. C., & Sullivan, S. E. (2004). *Multiple mentoring in academe: Developing the professorial network*. *Journal of Vocational Behavior*, 64(2), 263–283.

- Eby, L. T. (1997). *Alternative forms of mentoring in changing organizational environments: A conceptual extension of the mentoring literature*. Journal of Vocational Behavior, 51, 124–144.
- Eby, L. T., Rhodes, J. E., & Allen, T. D. (2007). *Definition and evolution of mentoring*. In T. D. Allen & L. T. Eby (Eds.), *The Blackwell handbook of mentoring: A multiple perspectives approach* (pp. 1–20). Blackwell.
- Fullan, M. (2001). *The new meaning of educational change* (3rd ed.). Teachers College Press.
- Hord, S. M. (1997). *Professional learning communities: Communities of continuous inquiry and improvement*. Southwest Educational Development Laboratory; U.S. Department of Education, Office of Educational Research and Improvement.
- Hymes, D. (1972). On communicative competence. In J. B. Pride & J. Holmes (Eds.), *Sociolinguistics* (pp. 269–293). Penguin Books.
- Keefe, J. W., & Jenkins, J. M. (2002). *A special section on personalized instruction*. Phi Delta Kappan, 83(6), 440–448.
- Kirkpatrick, J. D., & Kirkpatrick, W. K. (2016). *Kirkpatrick's four levels of training evaluation*. ATD Press.
- Kise, J. A. G. (2006). *Differentiated coaching: A framework for helping teachers change*. Corwin Press.
- Knight, J. (2006). *Instructional coaching*. School Administrator, 63, 36–40.
- Rattanaphumma, R. (2011). *English as a lingua franca: Implications for English language teaching*. The IELE Journal, 2(2), 73–84.
- Richards, J. C. (2017). *Curriculum development in language teaching*. Cambridge University Press.
- Senge, P. M. (1990). *The fifth discipline: The art and practice of the learning organization*. Doubleday.
- Showers, B., & Joyce, B. (1996). The evolution of peer coaching. *Educational Leadership*, 53(6), 12–16.
- Stufflebeam, D. L. (1971). The CIPP model for evaluation. In R. E. Stake (Ed.), *Evaluating the evaluators*. Jossey-Bass.

